ROYAUME DE BELGIQUE

AVIS 49.838/2
DU 19 SEPTEMBRE 2011

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 15 juin 2011, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal « fixant un plan comptable minimum normalisé pour les associations de copropriétaires », a donné l'avis suivant :

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 49.838/2
VAN 19 SEPTEMBER 2011

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, tweede kamer, op 15 juni 2011, door de Minister van Justitie verzocht hem, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot vaststelling van een minimum genormaliseerd rekeningenstelsel voor verenigingen van mede-eigenaars", heeft het volgende advies gegeven:

Compte tenu du moment où le présent avis est donné, le Conseil d'État attire l'attention sur le fait qu'en raison de la démission du Gouvernement, la compétence de celui-ci se trouve limitée à l'expédition des affaires courantes. Le présent avis est toutefois donné sans qu'il soit examiné si le projet relève bien de la compétence ainsi limitée, la section de législation n'ayant pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le Gouvernement peut prendre en considération lorsqu'il doit apprécier la nécessité d'arrêter ou de modifier des dispositions réglementaires.

Examen du projet

Préambule

Au premier visa, il y a lieu d’écrire « inséré par la loi du 2 juin 2010 ».

Observations générales

1. L’article 577-8, § 4, 17°, du Code civil, qui sert de fondement au projet, habilite le Roi à établir le plan comptable minimum normalisé suivant lequel le syndic est chargé de tenir les comptes de l’association des copropriétaires de manière claire, précise et détaillée.

Selon le rapport au Roi,

> « En vue de tenir la comptabilité de l’association des copropriétaires de manière claire précise et détaillée, l’utilisation de ce plan comptable doit être soumise à quelques règles. En conséquence, l'arrêté que le Gouvernement a l'honneur de Vous soumettre déclare applicables à la comptabilité des associations de copropriétaires certains articles de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité des entreprises et de l'arrêté royal du 30 janvier 2001 portant exécution du Code des sociétés ».

L’établissement des règles relatives à la comptabilité des entreprises excède cependant l’habilitation précitée, à tout le moins lorsqu’elles vont au-delà d’une simple précision concernant les rubriques du plan comptable minimum normalisé.

2. En outre, en déclarant applicables certaines dispositions de la loi du 17 juillet 1975 et de l'arrêté royal du 30 janvier 2001 précités, l'auteur du projet a entendu procéder à une référence dynamique [1], en ce sens que les dispositions auxquelles il est référé s'appliqueront avec leurs modifications futures éventuelles.

L'attention de l'auteur du projet est cependant attirée sur le fait qu'en renvoyant à certaines parties d'articles (paragraphes, alinéas, phrases), il s'expose au risque qu'un changement dans la structure de l'article concerné rende le renvoi inexact.

3. Il n'y a pas lieu, dans un arrêté royal, de déclarer applicables des dispositions législatives donnant une habilitation au Roi. Tel est le cas des articles 4, alinéa 6, et 9, § 2, alinéa 2, de la loi du 17 juillet 1975, à laquelle il est renvoyé par l'article 2.

4. En conséquence, le projet doit être revu.

C'est sous réserve de ces observations générales que les observations particulières qui suivent sont formulées.

Observations particulières

Dispositif

Article 1er

Il y a lieu de préciser que le plan comptable minimum normalisé est celui visé à l'article 4, alinéa 6, de la loi du 17 juillet 1975 précitée et fixé en annexe de l'arrêté royal du 12 septembre 1983 'déterminant la teneur et la présentation d'un plan comptable minimum normalisé'.

[1] *Principes de technique législative - Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*, www.raadvst-consetat.be, onglet « Technique législative », recommandation n° 74.

Article 3

1. Il résulte du plan comptable joint en annexe au rapport au Roi que la classe 2 est intitulée « Immobilisations et cautionnements » et non plus « Frais d'établissement, actifs immobiliers et créances à plus d'un an », comme dans le plan comptable minimum normalisé annexé à l'arrêté royal du 12 septembre 1983 précité. Il y a lieu de mentionner cette modification à l'article 3, 2°, du projet.

2. Au 2°, alinéa 2, il y a lieu d'écrire : « Le groupe de comptes 28 'Immobilisations financières' est remplacé par le compte 'Cautionnement versés' ». En effet, il résulte du plan comptable joint en annexe au rapport au Roi que l'auteur du projet supprime les subdivisions du groupe de compte 28 figurant dans le plan comptable minimum normalisé annexé à l'arrêté royal du 12 septembre 1983 précité.

3. Au 4°, il y a lieu de mentionner que l'intitulé du groupe de comptes 41 « Autres créances » est remplacé par « Créances », comme cela résulte du plan comptable joint en annexe au rapport au Roi.

4. Il résulte du plan comptable joint en annexe au rapport au Roi que des modifications sont apportées au groupe de comptes 63 et que le libellé des comptes 641 et 642 a été modifié. Il y a lieu de mentionner ces modifications à l'article 3, 6°, du projet.

5. Il résulte du plan comptable joint en annexe au rapport au Roi que certaines rubriques ont disparu par rapport au plan comptable annexé à l'arrêté royal du 12 septembre 1983 précité (1700 et 1701, 210, 212, 250, 411 à 414, 418, 441, 480, 488, 617 et 618, 643 à 649, 651 à 656). Ces suppressions ne peuvent être admises que dans la mesure où elles sont l'application de l'article 4 du projet qui dispose que

> « Les comptes du plan comptable qui ne présentent pas d'utilité pour une association de copropriétaires ne doivent pas figurer dans le plan comptable ».

Article 7

Il convient d’écrire : « à compter du 1er janvier 2013 » et non « à compter du 31 décembre 2012 ».

Rekening houdend met het tijdstip waarop dit advies gegeven wordt, vestigt de Raad van State de aandacht op het feit dat, wegens het ontslag van de regering, de bevoegdheid van deze laatste beperkt is tot het afhandelen van de lopende zaken. Dit advies wordt evenwel gegeven zonder dat wordt nagegaan of dit ontwerp in die beperkte bevoegdheid kan worden ingepast, aangezien de afdeling Wetgeving geen kennis heeft van het geheel van de feitelijke gegevens welke de regering in aanmerking kan nemen als zij te oordelen heeft of het vaststellen of wijzigen van een verordening noodzakelijk is.

Onderzoek van het ontwerp

Aanhef

In de eerste aanhefverwijzing behoort geschreven te worden “ingevoegd bij de wet van 2 juni 2010”.

Algemene opmerkingen

1. Artikel 577-8, § 4, 17°, van het Burgerlijk Wetboek, dat de rechtsgrond vormt voor het ontwerp, machtigt de Koning om het minimum genormaliseerd rekeningenstelsel vast te stellen volgens hetwelk de syndicus de opdracht heeft de boekhouding van de vereniging van mede-eigenaars te voeren op een duidelijke, nauwkeurige en gedetailleerde wijze.

In het verslag aan de Koning staat het volgende:

> “Teneinde de boekhouding van de vereniging van mede-eigenaars te voeren op een duidelijke, nauwkeurige en gedetailleerde wijze, dient het gebruik van dit rekeningenstelsel aan enkele regels onderworpen te worden. In het besluit dat de Regering de eer heeft U voor te leggen, worden bijgevolg bepaalde artikelen uit de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen en uit het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen van toepassing verklaard op de boekhouding van verenigingen van mede-eigenaars”.

De vaststelling van de regels betreffende de boekhouding van ondernemingen gaat evenwel verder dan de voornoemde machtiging, althans wanneer deze meer inhouden dan een loutere precisering wat betreft de onderdelen van het minimum genormaliseerd rekeningenstelsel.

2. Door bovendien een aantal bepalingen van de voornoemde wet van 17 juli 1975 en van het voornoemde koninklijk besluit van 30 januari 2001 toepasselijk te verklaren, was het de bedoeling van de steller van het ontwerp om te werken met een

dynamische verwijzing[1], in die zin dat de bepalingen waarnaar verwezen wordt van toepassing zullen zijn met de eventuele wijzigingen die deze in de toekomst nog zouden kunnen ondergaan.

De aandacht van de steller van het ontwerp wordt evenwel gevestigd op het feit dat, door te verwijzen naar bepaalde onderdelen van artikelen (paragrafen, leden, zinnen), het gevaar bestaat dat de verwijzing niet meer klopt wanneer de structuur van het desbetreffende artikel wijzigingen ondergaat.

3. In een koninklijk besluit behoren geen wetsbepalingen toepasselijk verklaard te worden die een machtiging aan de Koning bevatten. Dat is het geval met artikel 4, zesde lid, en artikel 9, § 2, tweede lid, van de wet van 17 juli 1975 waarnaar verwezen wordt in artikel 2.

4. Het ontwerp moet bijgevolg worden herzien.

De volgende bijzondere opmerkingen worden geformuleerd onder voorbehoud van deze algemene opmerkingen.

Bijzondere opmerkingen

Dispositief

Artikel 1

Er behoort te worden gepreciseerd dat het minimum genormaliseerd rekeningenstelsel dat is wat genoemd wordt in artikel 4, zesde lid, van de voornoemde wet van 17 juli 1975 en dat vastgesteld wordt in de bijlage bij het koninklijk besluit van 12 september 1983 ‘tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningstelsel’.

[1] *Beginselen van de wetgevingstechniek - Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, www.raadvst-consetat.be, tab “Wetgevingstechniek”, aanbeveling 74.

Artikel 3

1. Uit het rekeningenstelsel dat als bijlage gaat bij het verslag aan de Koning blijkt dat klasse 2 het opschrift draagt “Vaste activa en borgtochten” en niet meer “Oprichtingskosten, vaste activa en vorderingen op meer dan een jaar”, zoals in het minimum genormaliseerd rekeningenstelsel dat als bijlage gaat bij het voornoemde koninklijk besluit van 12 september 1983. Deze wijziging dient vermeld te worden in artikel 3, 2°, van het ontwerp.

2. In punt 2°, tweede lid, schrijve men: “Rekeningengroep 28 ‘Financiële vaste activa’ wordt vervangen door de rekening ‘Betaalde borgtochten’”. Uit het rekeningenstelsel dat als bijlage gaat bij het verslag aan de Koning blijkt immers dat de steller van het ontwerp de onderverdelingen van rekeningengroep 28 uit het minimum genormaliseerd rekeningenstelsel dat als bijlage gaat bij het voornoemde koninklijk besluit van 12 september 1983, schrapt.

3. In punt 4° moet worden vermeld dat het opschrift van rekeningengroep 41 “Overige vorderingen” vervangen wordt door “Vorderingen”, zoals blijkt uit het rekeningenstelsel dat als bijlage gaat bij het verslag aan de Koning.

4. Uit het rekeningenstelsel dat als bijlage gaat bij het verslag aan de Koning blijkt dat wijzigingen worden aangebracht in rekeningengroep 63 en dat de bewoordingen van de rekeningen 641 en 642 gewijzigd zijn. Deze wijzigingen behoren vermeld te worden in artikel 3, 6°, van het ontwerp.

5. Uit het rekeningenstelsel dat als bijlage gaat bij het verslag aan de Koning blijkt dat bepaalde onderverdelingen verdwenen zijn in vergelijking met het rekeningenstelsel dat als bijlage gaat bij het voornoemde koninklijk besluit van 12 september 1983 (1700 en 1701, 210, 212, 250, 411 tot 414, 418, 441, 480, 488, 617 en 618, 643 tot 649, 651 tot 656). Het schrappen van deze onderverdelingen kan enkel worden toegestaan in zoverre dit voortvloeit uit de toepassing van artikel 4 van het ontwerp dat luidt als volgt:

> “De rekeningen van het rekeningenstelsel die voor een vereniging van mede-eigenaars niet dienstig zijn, moeten niet in haar rekeningenstelsel voorkomen”.

Artikel 7

Er behoort geschreven te worden : “vanaf 1 januari 2013” en niet “vanaf 31 december 2012”.

La chambre était composée de		De kamer was samengesteld uit
Messieurs de Heren	Y. KREINS,	président de chambre, kamervoorzitter,
	P. VANDERNOOT,	conseillers d'État, staatsraden,
Madame Mevrouw	M. BAGUET,	
Monsieur de Heer	S. VAN DROOGHENBROECK,	assesseur de la section de législation, assessor van de afdeling Wetgeving,
Madame Mevrouw	A.-C. VAN GEERSDAELE,	greffier, griffier.

Le rapport a été présenté par M. A. LEFEBVRE, premier auditeur.

Het verslag werd uitgebracht door de Heer A. LEFEBVRE, eerste auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de Mme M. BAGUET.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van Mevr. M. BAGUET.

LE GREFFIER – DE GRIFFIER

A.-C. VAN GEERSDAELE

LE PRÉSIDENT – DE VOORZITTER

Y. KREINS